

PİCASSO'NUN KÜBİK RESİMLERİNDEKİ KADIN İMGELERİ

Özlem KİREÇOĞLU YAVUZ¹
Emre ŞEN²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanat Tasarım Bölümü, Yüksek lisans öğrencisi. ozlem.kirecoglu(at)hotmail.com

²Dr. Öğr. Üyesi. Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, sen_emre(at)msn.com, ORCID ID:0000-0001-5016-646

Kireçoğlu Yavuz, Özlem ve Emre Şen. "Picasso'nun Kübik Resimlerindeki Kadın İmgeleri". ulakbilge, 51 (2020 Ağustos): s. 963-970. doi: 10.7816/ulakbilge-08-51-08

ÖZ

Kadının güzelliği hatta kimi zaman çirkinliği bazen acıları, hüznleri, gözyaşları, sevinçleri ve heyecanları zaman zaman bir şaire, bir ressama, heykeltıraşa, yazara, besteciye ilham kaynağı olmuştur. Bir kadın portresi, kadının çıplak vücudu, asaleti hatta kadının kimliği çok güçlü medeniyetler arasında savaşlara dahi neden olmuştur. 20. yüzyılın en önemli, en farklı hatta en çok eleştiri alan sanatçılardan olan İspanyol ressam Picasso'nun eserlerinde de kadın imgesine sıkça rastlanmaktadır. Picasso, özellikle Kübik resimlerinde kadın portrelerini ve kadın bedenlerini farklı geometrik şekillerde parçalayarak ve birleştirerek resmetmesiyle sanata yeni bir yorum getirmiştir. Picasso aslında "Başka sanatçılardan kendime lazım olanı alırım" diyerek birçok sanatçı ve eserinden etkilendiğini ve kendi çalışmalarında uygun bulduklarını kullandığını hiç çekinmeden ifade etmiştir. Bu çalışmanın amacı Picasso'nun kübik resimlerinde kadın imgesi barındıran eserlerini incelemektir. Bu sebeple yapılan bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum tespiti modeli olup, veriler doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmanın sonuçları, Picasso'ya ait çalışmalardaki kadın imgesinin incelenmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Picasso, kadın imgesi, kübizm, kadın portreleri, modern sanat

Makale Bilgisi:

Geliş: 14 Mayıs 2020

Düzeltilme: 12 Haziran 2020

Kabul: 23 Temmuz 2020

Giriş

Sanatçılar; sembolleri ve yeni imgeleri ortaya çıkaran kişilerdir. Pek çok insanın düşünde hayat bulan semboller sanatçılar tarafından grafik biçimde kolayca sergilenebilmektedir (May, 2007:49). Bu sembollerden biri olan kadın ilk çağlardan bu yana birçok sanatçının sanat eserine konu olmuştur. Tarihi dönemler incelendiğinde Paleolitik çağdan itibaren insan ve kadın tasvirleriyle nadiren de olsa karşılaşmaktadır. Bu dönemde kadın imgelerine rastlanılmasının nedeni boyların ve aşiretlerin yaşamını devam ettirebilmesinin kadının doğurganlığına bağlanmasıdır. Aynı zamanda bu dönemin insanları 'Ana Tanrıça' ve 'Her şeyi Doğuran' sıfatı ile tanrılarını yüceltmış ve ölüm kültürünü kadın imgesi yardımıyla daha sevimli hale getirmişlerdir. Yine bu döneme ait kalıntılar incelendiğinde kemik, fildişi ve çamurdan yapılmış minik kadın figürleri; Venüs yontuları, kadına dair güçlü bir biçimin varlığını da yansıtmaktadır. Bu heykeller abartılı göğüs ve kalçaları olan kadınları tasvir etmektedir. Kadın imgesi içeren heykelciklerin en ünlüleri ise "Willendorf ve Wisternitz" isimli venüslerdir. Avrupa'dan, Doğu Rusya bölgelerine kadar kadın imgesi içeren bu heykelciklerin kalıntılarında rastlanılmaktadır (Sanat Tarihi Ansiklopedisi, 1978:11). Kadın imgesinin ilk çağlardan bu yana geniş bir coğrafyaya yayıldığı görülmektedir.

Huhle Fels Venüs'ü kadınlık üreme organı ve göğüsleri aşırı abartılmış vücut hatları ile en eski kadın imgesidir. Yandan bakıldığı zaman birbirine sarılmış iki vücuda benzeyen figür tek bir vücudun iki kütleden oluştuğunu göstermektedir. Günümüz sanatçıların bile kışkıracak derecede plastik unsurlara sahiptir. Mücadeleci bir gücü hissettiren eski taş çağı ana tanrıçalarından daha farklı bir görünüme sahip olan Kibele sanatçısı tarafından doğal bir biçimde tasvir edilmiştir. Kapalı gözleri ile mağrur, doğurgan ve aynı zamanda koruyucu gücünün farkındalığını sergilenmesi ile birlikte otoriter ve üretkar bir tavır içindedir. Gözleri olmasına karşın ağzının yapılmamış olması Kibele'nin söze ihtiyacının olmadığını anlatmaktadır. Yeni Taş Çağının en eski ana tanrıça örneklerinden olan Kibele heykeli Konya'nın Çatalhöyük kazılarında abartılı bedenleri ile dikkat çeken başka kadın heykelcikler ile birlikte bulunmuş Neolitik Çağa ait bir heykelciktir (Yılmaz, 2010:47-59). İnsanlığın devamını sağlama açısından dönüşerek evrimleşen ana tanrıça formları modern sanatın her kesimini karşımızda bulduğumuz popüler formlara dönüşmüştür. Arkeolog Gimbutas'a göre hayatın devam etmesi için gerekli enerjiyi var eden kadını kuvvettir. Neolitik Çağın ardından doğuran üreten tahtındaki otorite sahibi şişman bedenlik kadın figürünün yerini daha zayıf görünüm veren idol ve figürin biçimleri almıştır. Soyuta doğru oluşum gösteren iki buçuk ile 25 santimetre arasında büyüklüklere sahip olan çekik gözlü, ağzı olmayan bu görkemli heykelcikler, erkek tanrıların artmasıyla önemlerini bir nebze kaybetmiştir. Hacılar ve Çatalhöyük ile birlikte Höyücek, Düde, Çukurkent gibi birçok yerleşik de hepsi kadınları anlatan tahta oturan ayakta duran ya da uzanmış şekilde tasvirlenmiş heykelcikler de ana tanrıça ile ilgili görülmüşlerdir (Kıyar, 2012:357-358).

Avrupa'da Hümanizmin etkisi ile kadın imgesinin her alanda arttığını görmekteyiz Rönesans'ta 19. yüzyıla kadar aristokrat kadın imgeleri kullanılmış farklı ve özel olmak vurgulanmıştır. Fakir ve soylu olmayan İtalyan kadın modelleri ile Meryem Ana ve Magdalena resmedilmiş, dönemin her alandaki toplumsal eşitsizliklerine dikkat çekilmek istenmiştir. Millet, Başak toplayan kadınlar eserinde alt sınıfın kadınlarını çalışırken resmetmiştir. Bunun tersini ise Ingres üst sınıfa ait kadınları kilolu beyaz tenli manzaralar ya da şaşalı iç mekanda ve tamamen konforlu tavırları ile betimlemiş, bu kadın imgelerini aile fertlerinin mevcut güçleri ile yansıtmıştır.

Picasso ve Kübik Dönemde Kadın İmgeleri

Her dönemde çeşitli şekilde karşımıza çıkan ideal kadın imgesi içinde bulunulan dönemin özellikleri, toplumsal yapı ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle farklı anlamlar taşıyabilmektedir. Bununla birlikte bu durumun tersi olarak da kadın imgesi bu etkenlerden birisi olarak da görülebilir (Işıkören,2015:116). Bu duruma örnek olarak Picasso'nun modern çağda yapmış olduğu eserlerindeki kadın formları gösterilebilir. Bu kadın sembolleri genel olarak ilkel sanat formlarından etkilenmiştir. Her ne kadar kullanılan figür ve semboller ilk çağlardaki görsellerle benzerlik göstermekte olsa da kadınları doğurganlığın sembolü olarak gösteren ilk çağ sanatçılarından farklı olarak, sanatçı bu eserlerinde modern çağın kadın görselini işlemiştir. Bununla birlikte bu eserler bakana zevk veren unsurlardan uzaktır (Işıkören, 2015:123). İnsan imgesi Picasso'nun mavi döneminde gerçekleştirdiği resimlerinin odak noktası, ana kaynağıdır. Bu dönemde, natüromort, peyzaj gibi resmin klasik konularını dışlar. Oturan, uzanan ya da ölmüş insanları resmeden sanatçı bu insan figürlerinin önüne geçebilecek tüm maddesel detayları resmin dışında bırakır. Hem kadınlar hem erkekler gözleri kapalı çaresiz içe bakan figürleri yoksul Montmartre sakinleridir. Anne ve çocuk imgeleri dışında mavi dönem eserlerinde sevgi Mavi'nin soğukluğu ile tualden ayrılır (Çelikhhan Korkmaz, 2019:294). Picasso'nun Fernande Olivier ile başlayan ilişkisi mavinin hüznünü pembeden coşkusuna bırakmış ve bu ilişkinin sonucunda yaşadığı derin sosyal değişim resimlerine yansımıştır. Yoksullar, yerini akrobat kadınlara ve hokkabazlara bırakmıştır. Yine de sanatçı sirk çalışanlarını sahnede değil sahne arkasındaki düşünen, mutsuz anılarıyla resmetmiştir. Eğlence dünyasının melankolisini resmetmek istediye de mavi dönemin umutsuzluğundan kurtulmuştur (Çelikhhan Korkmaz, 2019:295). Picasso'nun kadın imgesini yoğun işlediği ve aynı zamanda tutarlı şekilde gelişme gösterdiği tek dönem 1907-1914 yılları arasındaki "Kübizm" dönemidir. (Yılmaz,2006:52). 20. yüzyıl ele alındığında kübizmin çıkış noktası olan Paul Cézanne' de görülen yaklaşımın temel problemi doğaya paralel yeni bir görüntü yaratmaktır. Picasso' nun genç bir

ressama yazdığı bir mektupta tabiatı silindir, koni ve kürelerden oluşmuş gibi görmesini istemiştir ki bizimle birlikte sanatçı objeyi farklı birçok noktadan görerek daha geniş bir şekilde gözler önüne sermiştir (Konak, 2016:297).

Picasso'nun yaşamının dönüm noktalarından biri olan Kübizm döneminin başlangıcı 1907 yılında Avignonlu Genç Kızlar isimli tabloyu resmetmesiyle başlamaktadır. Picasso bu dönemde New York'ta açtığı sergide, kadın imgelerini içeren eserlerindeki yüzeylerin ve hacimlerin parçalara bölünmesiyle dikkat çekmiştir (Kabacalı, Özçelik ve Berkman, 1991:145). Bununla birlikte 1914 yılından sonraki dönemde savaşın da etkisiyle klasik bir anlayışla birlikte gerçeklik ve kübizmi birlikte uygulamıştır. Yine bu dönemde Picasso Corot, Ingres gibi klasik sanatçılardan etkilenmiştir. Uzun süre aynı anlatım biçiminde duramayan ve sürekli farklılıklar arayan bir sanatçı olan Picasso kendiyile çelişmek pahasına kendine ait tüm yöntemleri değiştirmiş ve sürekli yeninin peşinden koşmuş, kendini yeni akımlarla, düşüncelerle yenilemiştir. Onun sanat eserlerini değerli ve farklı kılan ise kendisiyle çelişmesi olmuştur (Yılmaz,2006:52). Bu çalışmanın amacı sürekli kendiyile çelişen ve kendini sürekli yenileyen Picasso'nun Kübik dönemindeki kadın imgesi barındıran resimlerini inceleyerek; tarih boyunca pek çok sanat eserine konu olan kadın imgesine karşı bakış açısını tespit etmektir. Bu sebeple yapılan bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum tespiti modeli olup, veriler doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışma diğer bilimsel araştırmalara kaynaklık etmesi açısından önemlidir.

Picasso'nun Kübik Resimlerindeki Kadın İmgeleri

Resim 1. Pablo Picasso, Avignonlu Kızlar-1907 (Zimmermann, Buchholz, 2005: 37)

Picasso'nun stüdyosunda asılı durduğu sırada felsefi genelev veya le Bondel d' Avignon gibi muhtelif isimler yakıştırılan resim, suluboyayla yapılmış, yedi figürlü bir genelev kompozisyonudur. Bir denizci, bir tıp öğrencisi ve beş nü kadının bulunduğu eserin sonraki versiyonunda, denizci ve tıp öğrencisi yok edilerek beş nü kadın kalmıştır. (Kaplanođlu, 2009:182). William R. Everdell, resimden çıkarıldıkları görülen bu iki figürün tasarımın dışında bırakılmasıyla, onları seyircilerin içine kattığını o tarihten beri resme bakan herkesin insana dimdik bakan beş devasa fahişenin karşısında müşteri durumuna sokulduğunu söyler (Everdell, 2007:386). Renk ve kompozisyonunu ele aldığımızda aslında "Avignonlu Kızlar" ı, Paul Cézanne' ın "Yıkanan Kadınlar" ından etkiler taşır. Mekân ve figürleri incelediğimizde de Picasso'nun bu resimden etkilendiğini görmüş oluruz. Hatta Paul Cézanne'ın insanları büyük figürler biçiminde resmetmesinin etkisi de Picasso'nun bu anıtsal resminde görülebilir. Anatomik bulguları değerlendirdiğimizde deforme etkisinin netliği gözlenmektedir. Kompozisyonda beş çıplak kadın figürü resmin yüzeyine dengeli dağıtılmıştır ve derinliğin bulunmadığı bölümdeki kadınlardan en soldaki mavi perdeyi aralarken izlenir (Konak, 2016: 299). Kendilerine bakanlara gözlerini dikip, tahrik edici bir tutumla bedenlerini sergileyen bu beş kadın, normal kadın vücut oranlarının üzerinde ölçülere sahiptir. Şehvetin anlatılış şekli bu resimdeki gerçek sarsıcı unsurdur. Buradaki kadın imgeleri oldukça kaba ve köşeli resmedilmiştir. Resmin sağ tarafında bulunan yüzleri çarpıtılmış kadın figürleri, insan yüzünden çok maskeye benzemektedir. Picasso 1906 yılından itibaren "Primitif Sanat" kavramına yakınlaşmıştır (Buchholz & Zimmerman, 2005:36).

"Kendine özgü ahşap heykelle basitleştirilmiş biçimleri ve doğrudan sembolizleriyle Afrika, Picasso'yu o kadar büyüledi ki oraya özgü birçok oyma eser topladı, varolan bir şeyin üzerinde tekrar çalışma yöntemiyle sanatsal ifadenin yepyeni ve tamamen özgün bir yolunu buldu" (Buchholz, Zimmerman, 2005:30). Yaklaşık 9 ay üzerinde çalıştığı bu resimle ilgili 800'den fazla taslak yapıp saklamıştır. İlk aşamalarda bir genelev sahnesi olarak düşünülen resme Barcelona'daki Calle D'Avignon'daki genelev adını vermiştir. Fakat başlangıçta düşünülen imgelere ait izler

sonrasında yok olmuş, uyum da yok edilerek geometrik yüzlerden oluşan bir yüzey oluşturulmuştur. Resimde kendini tüm klasik resim kurallarından uzak tutan nü ve natürmort unsurları görülür.

Resmin ilk görüldüğü 1937 yılında gören tüm dostları tarafından şaşkınlık ve anlaşılama tepkileri alan resim yaklaşık 9 yıl sergilenmemekle birlikte bugün modern sanatın kilit taşlarının başında gelir.

Resim 2. Pablo Picasso, Guernica-1937 (Zimmermann, Buchholz, 2005:68)

Guernica resmine konu olan kasaba İspanya'nın kuzeyinde Bask bölgesindedir. 1937 yılının 26 Nisan Günü yoğun bir hava bombardımanı altında yok olan şehir binlerce kişinin yaralanması ve yaklaşık 1600 kişinin hayatını kaybetmesi ile Picasso'ya acı bir ilham kaynağı olur. Bu saldırı nedeniyle İspanyol ressam ve ailesi derin üzüntü duymuş 15 gün içerisinde İspanyol hükümetinin sipariş ettiği 8 metreye 3,5 metre ebatlarındaki resmi bitirmiştir. Geçen zaman sürecinde Guernica savaşın insan ve dünya üzerinde yarattığı bütün acıların anlatıcısı ve hatırlatıcısı olmuş, dünya barışını destekleyen ve savaşa karşı çıkan bir sembol olarak görülmeye başlanmıştır. Resimde anlatılmak istenen tüm bu savaş acıları bir odanın içerisinde resmedilmiştir. Resmin sol tarafında kafasını gökyüzüne doğru kaldırıp feryat eden kadın, kucağındaki ölmüş çocuğuna ağlamaktadır. Kadın imgesinin hemen üzerinde ise tarihte karşımıza gücün timsali olarak çıkan boğanın ön tarafı tasvir edilmiştir. Merkezine yakın bulunan atın hemen sağında korku dolu gözlerle vahşi sahneler tanıklık eden kadın elindeki gaz lambası ile içeri girmektedir (Akgün, 2013:62). Bu kadının savaşın ve acıların karanlığını aydınlatarak yok etme çabası sezilmektedir. Resimde yalnızca siyah beyaz ve gri astar kullanılarak aslında resim iç mekânda mı yoksa dış mekânda mı, dış mekânda ise gece mi gündüz mü olduğunun anlaşılmasını olanaksız bırakmıştır. Bunun diğer bir nedeni de hem kendisinin ve ailesinin, hem İspanyol halkının ve savaşa karşı çıkan tüm insanların acılar içindeki ruh halini vurgulamaktır. Resmin sağ tarafında yine acılar içindeki kambur bir kadın simgesi koşturarak yardım bulmaya çalışmaktadır. Resim 1937 yılının temmuz ayında Paris'teki uluslararası dünya fuarında İspanya standında sergilenmiştir ve sergiyi gezen Alman generalin "Resmi siz mi yaptınız" sorusuna "Hayır siz yaptınız" diyen Picasso dünya resim tarihinde önemli bir cümleye zekice bir imza atmıştır. Picasso Guernica da terörün savaşın hayvan ve insanlar üzerindeki değişmeyen acı görüntüsünü yaratmış ve şu an üzerinde çalıştığım ve adını bu Guernica koyacağım duvar resminde ve son eserlerinin hepsinde İspanya'yı acı ve ölüme boğan askeri sınıfa karşı nefretimi açıkça dile getiriyorum demiştir (Buchholz, Zimmerman, 2005:68-69).

Resim 3. Pablo Picasso, Ağlayan Kadın-1937 Kaynak: Zimmermann,Buchholz, 2005, s. 64

Picasso, Guernica isimli eseri dışında 26 Nisan 1937'de 28 Alman bombardıman uçağının vahşetle kasabasını bombalaması etkilerini anlatan 36 adet kadın imgesi kullandığı resimler yapmıştır. Bu resimler arasında en çok bilineni olan ağlayan kadına ilham olan kişinin o dönemdeki sevgilisi olan Dora Maar olduğu düşünülmektedir. Resim yapılırken birçok fotoğrafını çeken ünlü fotoğraf sanatçısı Dora, İspanya İç Savaşı'nın yıkıntularına ve Picasso'nun

hayatındaki tek kadın olmamasına üzülmekte ve gözyaşı dökmetedir. Renkli yaşamına birçok kadın alan sanatçının özellikle o dönemdeki resimlerinin neredeyse hepsinin kadınlar üzerine yapılmış olması belki de bu sebeptendir. Dora'nın gözlerindeki acıyı, gerçek gözyaşlarını resmeden sanatçı aslında Guernica'ya ön hazırlık olan bu resimde sert renkler keskin hatlar ve keskin fırça darbeleri ile duyulan derin acıları yansıtmıştır. Eserde yerleri değiştirilmiş olan alın ve gözler ve ağız etrafında mavi ve beyaz renkleri kullanarak gerçekleştirdiği soğuk etkiler dikkat çeken olgulardır. Picasso için kadın figürünün bu şekilde parçalara ayrılarak tasvir edilmesi gayet normaldir.

Guernica ile aynı yıla ait olan bu eser tıpkı Guernica gibi sadece İspanya iç savaşının değil savaşın, zulmün, dünyaca reddedilen evrensel tanınımı yansıtmaktadır (Geçen, Çelikbağ, 2019:481). Picasso bu çalışmasında hem kadının burnunu olması gereken yerde yapmamış hem de esere profilden görülen bir burun daha eklemiştir. Ayrıca resimde kullanılan geometrik biçimlerin, resim çatısının nedeni, doğada görmediğimiz biçimde bir anlam oluşturmaktır. Bu durumda bu yol sadece sadeleştirme yoluna çıkmayan bir soyutlama olmamaktadır. Göz altlarındaki kaba ve zikzak kullanılan çizimlerinde doğasal optik görüntü karşılığı yoktur. Tüm bunların sanatçının kafasında birden oluşması imkansızdır ve bu anlatımı uygun sanatsal öğeler bularak bir araya getirmiş olması resmin sonucudur (Sezer, 1992:292).

Resim 4. Pablo Picasso, Üç Dansçı-1925 (Zimmermann,Buchholz, 2005:72)

Sanatçının en yoğun duygulu resimlerinden biri de Üç Dansçı'dır. Avignonlu Kızlar isimli eserinde oturan kadın figürünün önce çarpıtılmış gibi gösterilip sonrasında kübist parçalama ile resmedilmesi "Üç Dansçı"da tam bir çarpıtma şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu eserinde dansın kendisini eğlence şeklinde değil tıpkı bir Dionysos ayininin taşkınlığı ile tasvir etmektedir. Bu tarzı bize 1910 yılında Henri Matisse' in yaptığı Dans isimli duvar resmini ve Alman ressam Kirchner'in dansçılarla ilgili sert üsluplu resimlerini hatırlatır. Soldaki çok memeli, bedeni ve giysisi arka plan ile anlaşılmayacak şekilde birbirine giren dansçı figürü resimde en son tamamlanan figürdür. Sağ taraftaki dansçı imgesinin ardındaki siyah uzun gölge resmi yaptığı dönemde kaybettiği kardeşi Raymond'ı imgeler. Bu imge soldaki dansçı figürünün Salome'sine karşılık olarak Vaftizci Yahya'yı tasvir eder (Sezer, 1993:293).

Resim 5. Pablo Picasso, Dora Maar-1939 (Sakıp Sabancı Müzesi Sergi Arşivi, 2005:221)

1939 bahar ve yaz başı dönemlerinde Picasso gravür ustası Lacourière ile sevgilisi Dora Maar'ı konu ettiği bir dizi renkli gravür baskı serisi üzerinde yoğun çalışmaya girişmiştir. 1936'da Dora ile tanışan Picasso'nun ilişkileri o yıl başlamıştır. Diğer sevgilileri gibi davranmayan Dora, Picasso'nun yanına taşınmayıp kendi atölyesinde çalışıp yaşamıştır. Grands Augustins sokağında bulunan ve Picasso'nun ünlü Guernica' sını yarattığı atölyesini bulan fotoğraf sanatçısı Dora Maar eserin fotoğraflarını da çekmiş daha sonraları fotoğrafı bırakarak resme yönelmiştir. Koyu saçları güçlü bir çenesi uzun kirpikler ile çevrelenmiş gözleri ile yüzünün hem önden hem de profilden görüntüsünü bir arada gördüğünüz bu çalışmanın Dora'yı anlattığı kolayca anlaşılmaktadır. (Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi Sergi Katalog Arşivi, 2005:221-222).

Resim 6. Pablo Picasso, Gri ve Beyazlı Kadın-1941 (Sakıp Sabancı Müzesi Sergi Arşivi, 2005:224)

1941 tarihli resimde sanatçı renkleri siyah beyaz ve gri ile sınırlandırarak siyahların bir kısmını aşağı akıtmıştır, beden burada bir konstrüksiyona benzer. Picasso kullandığı bu kasvetli renklerle ve modellerinin yüzünde betimlediği çaresizlik ve acı ile yine Paris'te savaş yıllarında çekilen sıkıntıları yansıtmıştır. 1941 yılı baharında Royan'dan Paris'e dönen sanatçı Grands Augustins sokağındaki atölyesinde çalışmaya başlamış savaş süresi boyunca Picasso'nun atölyesi yalnızca dostlarının buluşma mekanı değil aynı zamanda İspanyol uyruklu mültecilerin de sığınağı haline gelmiştir. 1937'de Bask şehri Guernica kasabasının bombalanmasına tepki göstermek amacıyla ürettiği Guernica dışında Picasso savaşı direkt betimleyen hiçbir resim ya da heykel üretmemiştir. Bir portre olmasa bile siyah saçları ve uzun burnu ile bu kadın başı Picasso'nun sevgilisi Dora'yı betimlediği diğer tablo ve çizimlerine benzer (Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi Sergi Katalog Arşivi, 2005:224-225).

Sonuç

Figürlerin önden ve profilden görünümünün iki boyutlu resimlemeler ile birleştirilerek yalnızca siyah, mavimsi gri ve beyaz rengin kullanıldığı Guernica tablosu insanın insana yaptığı zulmün en büyük simgelerindendir. Çektiği acılar yaşadığı kayıplar karşısında kurbanların kendilerini unutup kaybederek ilkel hareketler içerisinde sağa sola kaçışmaları, yardım çığlıkları atmaları resme bakanda şiddetli acıma duygusu ve savaşların yok olması temennisi uyandırmaktadır. Picasso Avignonlu Kızlar ile o döneme dek resimde gördüğünü gördüğü gibi resmetme olgusuna büyük bir karşı duruş sergilemektedir. Bu çalışmaya kadar kadın imgesi etken ya da edilgen olması fark etmeksizin hep belli bir estetik çerçevede gözler önüne serilerek, güzellik, cinsellik, şehvet olgularıyla ele alınmıştır. Oysaki bu çalışmada Picasso kadınları olduklarından büyük ve farklı parçalanmalar ve yeniden birleştirmeler ile ele almıştır. Burada kadının güzelliği arka plana atılmış, kadınlar seyircisine kendini sergiler şekilde, şehvet unsurları içerisinde resmedilmiştir. Bu unsurlar ele alındığında Avignonlu Kızlar resim sanatı tarihinde büyük bir cesaret örneği olarak görölmektedir.

Picasso'nun ünlü ve çığır açan iki resmi Guernica ve Avignonlu Kızlar ile aynı yıla ait olan Ağlayan Kadın eseri bir kadının parçalara ayrılarak hatta tekrar uzuvların yerlerinin değiştirilerek resmedilmesi ile karşımızda bir kadın imgesi bulunduğunu bize düşündürmeyen ve hissettirmeyen bir resimdir. Özellikle hem bir erkeğin hem de bir savaşın acılarını kendini kaybedercesine gözyaşlarıyla seyircisine aktaran kadın, acıları ile görende dehşet duyguları uyandırmaktadır. Kadın imgesinin böylesine sıra dışı bir tarzda resmedilmesi de ancak Picasso gibi dünya resim tarihine damgasını vurmuş bir sanatçı için olağan hale gelmektedir.

Bir diğer tablosu olan Üç Dansçı eserinde kardeşini kaybetmenin acısını resmine yansıtan sanatçı dansı normalden çok daha cılgın bir coşku ile tasvir etmiş güzellik olgusunu ön plana almamıştır.

Dora Maar ve Gri ve Beyazlı Kadın tablolarında ise sevdiği kadın Dora Maar'ı resmetmesine rağmen bu iki eserde sanatçı estetikten, güzellikten faydalanmamış, kadın imgesinde uzuvlarının yerlerini değiştirerek gayet normal bir oluşum gibi resmetmiştir.

Sonuç olarak araştırmada incelenen tablolarında göröldüğü gibi Picasso kübik dönemine ait resimlerde gördüğünü gördüğü, olanı olduğu şekliyle resmetme olgusuna karşı çıkmaktadır. Bir eserin dünya sanat tarihinde yerini alması için mutlaka güzellik yargısı ile resmedilmesinin gerekmediği, güzellik olgusu olmadan da sanat eseri ortaya konabileceği söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Buchholz, E. L., Picasso, P., Zimmermann, B. (2005). *Pablo Picasso: life and work*. Könemann.
- Çelikhan Korkmaz, A. Y., (2019) Mavi ve Pembe Dönemleriyle Picasso. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 11(3), 293-302.
- Everdell, W. R. (2009). *The first moderns: Profiles in the origins of twentieth-century thought*. University of Chicago Press.
- İşıkören, N. D. (2015). Kadın İmgesi ve Tarih Boyu Değişimi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (16), 115-131.
- Geçen, F., Çelikbağ , T. (2019). Pablo Picasso' nun Resimlerindeki Figür Anlayışının Seramik Çalışmalarına Yansıması. *Turkish Studies* , 14(1), 359-370.
- Kabacalı, A., Özçelik, T., Berkman, B. (1991). Sanat Ansiklopedisi. *İstanbul: Milliyet Yayınları*.
- Kaplanoğlu, L. Picasso'nun "Avignon' lu Kızlar" adlı Eserinde Biçim-İçerik İlişkisi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (23), 179-195.
- Kıyar, N. (2012). Kybele'nin Sanat Nesnesi Olarak Kullanımı. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(6).
- Konak, C. (2016). Cezanne' in İzinden "Kübizm". *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(16), 294-301.
- May, R. (2007). *Yaratma Cesareti*, 11. Baskı, İstanbul, Metis Yay.
- Metin, I., (2013). IERS Kongresi Barselona ve Picasso'nun Guernica'sı. *Toraks Bülteni*, 61-63.
- Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi(2005,24 Kasım). *Picasso İstanbul'da Sergisi Kataloğu*. Sakıp Sabancı Müzesi Arşivi, İstanbul.
- Sanat Tarihi Ansiklopedisi, (1978), İstanbul: Görsel Yayınları.
- Sezer, C(1992). Kübizm' de Yüzeyin Çizgisel Düzenlemesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 289-304.
- Uğurlu, İ., Sevindik A., Okur F. (2019). Mitolojik Unsurları Kullanan Sanatçıların Çağdaş Türk Resmine Olan Katkılar

WOMEN IMAGES IN PICASSO'S CUBIC PAINTINGS

Özlem KİREÇOĞLU YAVUZ
Emre ŞEN

ABSTRACT

Since the history of humanity, the image of women has always been attractive; poetry, as well as painting and sculpture, novels, stories and many other subjects have been the subject. The beauty of the woman, sometimes her ugliness, sometimes her sorrows, sorrows, tears, joys and excitement sometimes inspired a poet or a painter, sculptor, writer, composer. A woman's portrait, her naked body, her nobility, and even her identity have led to wars between very powerful civilizations. In the works of Picasso, one of the most important, different and even the most critically acclaimed artists of the 20th century, the image of woman is frequently encountered. Picasso, who has received many criticisms from some circles, has been approved and regarded as a genius by some circles, especially in his Cubic paintings, depicting women's portraits and women's bodies in different geometric shapes. Picasso stated that he was influenced by many artists and works by saying I get what I need from other artists ve and that he used what they found appropriate in his own works without hesitation. The aim of this study is to examine Picasso's works with a female image in her cubic paintings and to evaluate her perspective towards women. For his reason, this study is a qualitative research method which is a due diligence model and the data is analyzed with document analysis method. The results of the study are important in terms of analyzing the image of women in Picasso's Works and being a source for other scientific researches.

Keywords: Picasso, female image, cubism, women portraits, modern art